

MUISTUTUS JA ASEMAKAAVAEHDOTUKSEN HYVÄKSYMINEN I-1-17 (FINLAYSON), KATU- JA VIRKISTYSALUETTA. IX-956-3 (TAMPELLA), VIRKISTYS- JA VESIALUETTA. TAMMERKOSKEN YLITTÄVÄ KEVYEN LIIKENTEN SILTA, PALATSINSILTA. KAAVA NRO 8106.

Asemakaavan muutoksen selostus, joka koskee 28.3.2007 päivättyä, 24.5.2007 ja 22.1.2008 sekä 22.9.2008 tarkistettua asemakaavakarttaa nro 8106. Asian hyväksyminen kuuluu kaupunginvaltuuston toimivaltaan.

TIIVISTELMÄ

Kaava-alueen sijainti ja luonne

Kaava-alue sijaitsee kaupungin keskustassa Tammerkosken pohjoispäässä. Kaava-alueeseen sisältyy I kaupunginosassa, Finlaysonin alueella puistoaluetta (Wilhelm von Nottbeckin puisto) sekä yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialuetta (Finlaysonin voimalaitoskanava). Tampellan puolella kaava-alueeseen sisältyy Tammerkosken vesialuetta, tonttiin IX-956-3 kuuluvaa voimalaitoskanava-aluetta, Museokeskus Vapriikin rakennuskokonaisuus, sekä Aleksandra Siltasen puisto.

Kaavaprosessin vaiheet

Asemakaavamuutos laaditaan Tampereen kaupungin kaupunkiympäristön kehittämisen ja Sähkölaitoksen aloitteesta tarkoituksena mahdollistaa Tammerkosken ylittävän kevyen liikenteen väylän rakentaminen samalla, kun ns. Neulapadon korvaava uusi pato rakennetaan.

Palatsin siltaa koskevalla asemakaavalla on monivaiheinen suunnitteluhistoria. Jo Tampellan alueen suunnittelutyön yhteydessä tutkittiin mahdollisuutta saada jalankulku- ja polkupyöräliikenteen tarpeita palveleva yhteys Tammerkosken yli Finlaysonin alueelle. Työstä laadittiin raportti ”Tampella – Finlayson kevyen liikenteen siltavaihtoehdot” 23.9.1994.

Asemakaavamuutos nro 7709 käynnistyi alun perin Tampereen keskustan osayleiskaavan pohjalta. Kaupunginhallitus hyväksyi osayleiskaavan 4.1.1995. Siihen sisältyi eräänä keskustan jalankulku-tilan ja jalankulkuympäristön kehittämiseen liittyvänä ratkaisuna Finlaysonin ja Tampellan alueiden liittäminen siltojen avulla muun keskustan jalankulkuverkostoon. Osayleiskaavan sisältämä katuverkkotarkastelu edellytti siis varautumista Finlaysonin ja Tampellan alueiden väliseen siltayhteyteen. Tälle Tammerkosken ylittävälle kevyen liikenteen väylälle tutkittiin vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja. Vaihtoehtoista valittiin nimimerkki ”Vapriikki”. Ympäristölautakunta päätti elokuussa 2002, että Tammerkosken yläputouksen asemakaavan laatimisessa varaudutaan Vapriikki-vaihtoehdon mukaisen kävelysil- lan rakentamiseen ja muihin mahdollisiin vaihtoehtoihin palattaisiin, kun keskustan liikenneosayleiskaava olisi valmistunut.

”Vapriikki” -vaihtoehdon pohjalta laaditun Vapriikinsillan asemakaavan muutosehdotuksen nro 7709 käsittelystä luovuttiin keskustan liikenneosayleiskaavaprosessin aikana.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi keskustan liikenneosayleiskaavaan oikeusvaikutteisena 18.1.2006. Uusi asemakaavan muutosehdotus kevyen liikenteen sillan mahdollistamiseksi perustuu liikenneosayleiskaavaan, jossa kevyen liikenteen uusi pääreitti jatkaa Palatsinraitilta yhteyttä vanhan Värjäämön tontin länsipuolitse kosken yli Tampellan alueelle Aleksandra Siltasen puistoon.

Asemakaavan muutos 8106 kuulutettiin vireille 9.3.2006, jolloin osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville. Nähtävillä oli myös selvitys Tammerkosken nykyisten patorakenteiden kunnosta sekä havainnollistava valokuvasekvenssi Finlaysonin ja Tampellan alueiden välille suunnitellusta kevyen liikenteen sillasta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta jätettiin yksi mielipide, joka koski sillan kaiderakennelmien sopimista kansallismaisemaan.

Laaditusta asemakaavaluonnoksesta pyydettiin lausunnot kaupungin asianomaisilta toimialoilta. Määräaikana saapuneissa lausunnoissa oli kaksi huomautusta, joista toinen koski patomuurien huonoa kuntoa ja toinen sillan kannen talvilämmityksen tarpeellisuutta.

Yhdyskuntalautakunta päätti kokouksessaan 29.1.2008 asettaa asemakaavaehdotuksen liiteaineistoinen nähtäville. Ehdotuksesta saapui yksi muistutus, joka koski pyöräilylle ja jalankululle osoitettavan ohjeellisen alueen suuntaamista kohti Keernakadun nykyistä pyörätietä, jolloin kevyen liikenteen väylät mukailisivat olemassa olevia reittejä paremmin. Ohjeellinen sijainti mahdollistaa muistutuksessa esitetyn suuntaamisen Keernakadun olemassa olevalle reitille.

Nähtävilläoloaikana pyydettiin viranomaislausunnot Pirkanmaan ympäristökeskukselta, Museovirastolta ja Pirkanmaan Liitolta, joista jälkimmäinen ilmoitti, että ei anna lausuntoa hankkeesta. Ympäristökeskuksen ja Museoviraston lausunnoissa tähdennettiin, että varsinaista MRL:n mukaista viranomaisneuvottelua ei ollut pidetty, jonka johdosta neuvottelu pidettiin 15.4.2008. Ympäristökeskuksen ja Museoviraston lausunnot kiinnittivät molemmat huomiota asemakaavaehdotuksen vaikutusarvion syventämisen tarpeellisuuteen ja rakentamisen kaupunkikuvallisen laadun varmistukseen kaavamääräyksin. Ympäristökeskus tähdensi kuitenkin sitä, että patoturvallisuus voitaisiin entistävinkin korjaustoimenpitein taata. Hankkeen merkittävyys vuoksi Museovirasto katsoi, että määräyksellä tulisi varmistaa purettavien ja muutettavien patorakenteiden tasokas dokumentointi.

Neuvottelussa Ympäristökeskus totesi, että ehdotuksessa oli liiaksi rajaava määräys, joka estäisi voimalaitoskanavan muurien kunnostamisen ja siten patoturvallisuuden. Myös kiinnitettiin huomiota siihen että kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti tärkeä

alue tulee ulottaa tarkoittamaan siltaa/patoa koko matkaltaan, kun se aiemmin oli kohdistunut merkintänä vain suunnitellun sillan päihin.

Asemakaavaehdotusta täydennettiin lausuntojen perusteella. Jatkettiin merkinnän sj-11 (Kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti tärkeä alue. Aluetta koskevien muutos- ja rakennustoimenpiteiden sopeutumiseen ympäristöönsä on kiinnitettävä erityistä huomiota) tarkoittamaa aluetta käsittämään suunniteltua siltaa koko pituudeltaan. Muutettiin määräys ” Historiallisesti ja kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeä rakenne, jota ei saa purkaa” kuulumaan ” (...) tärkeä rakenne. Korjaus- ja muutostöiden yhteydessä rakenne on pyrittävä korjaamaan entistään”. Lisäksi laadittiin uusi määräys sj-18, jossa todetaan mm., että suunnitelmasta on pyydettävä lausunto museoviranomaiselta ja nykytilanne on dokumentoitava korkeatasoisesti ennen kunnostustyötä ja sen aikana.

Asemakaavan keskeinen sisältö

Asemakaavamuutoksen tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi Tammerkosken ylittävän kevyen liikenteen väylän rakentaminen Finlaysonin ja Tampella alueiden välille samalla, kun tehdään ns. Neulapadon korvaava uusi patorakennelma. Muutos- ja rakennustoimenpiteiden edellytetään sopeutuvan ympäristöönsä. Kosken molemmin puolin olevat vedenmittauslaitteistoihin liittyvät mittauskopit merkitään suojeltaviksi rakenteiksi yhdyskuntateknisten laitosten rakennusaloilla.

Kosken länsirannalla Wilhelm von Nottbeckin puiston kaakkoiskulmasta osoitetaan 185 m² jalankululle ja polkupyöräilylle varatuksi kaduksi, jossa huoltoajo on sallittu. Tämä mahdollistaa kevyen liikenteen sillan kytkeytymisen Palatsinraittiin ja sitä myöten Finlaysonin kortteleihin.

Kosken itärannalle Aleksandra Siltasen puistoon merkitään rakennusala maan alle sijoitettavia teknisiä tiloja varten sekä ohjeellinen yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varattu alueen osa, joka jatkaa kevyen liikenteen yhteyttä sillalta Tampellan kortteleihin.

Asemakaavan toteuttaminen

Asemakaavan toteuttaminen liittyy Neulapadon korvaavan padon sekä muiden patorakenteiden korjausrakentamiseen. Silta tullaan rakentamaan patosiltana. Kyseisestä hankkeesta laadittu patoja koskeva yleissuunnitelma käsittää sekä Tampellan ja Finlaysonin voimalaitoskanaviin tulevat portit että tulvauoman portit ja on osa laajaa Tammerkosken patojen kunnostushanketta. Tammerkosken nykyisten patorakenteiden kunnosta laadittu selvitys osoittaa, että kunnostaminen on ajankohtainen. Kunnostustyön suunnittelijana on toiminut Insinööritoimisto Pontek Oy. Kunnostus- ja rakentamistyö aloitetaan asemakaavamuutoksen saatua lainvoiman ja Länsi-Suomen ympäristölupaviraston käsiteltyä hakemuksen sillan ja uuden padon rakentamiseksi. Sillan ja uuden padon vesilain mukainen lupahakemus on vireillä ympäristölupavirastossa.

Ympäristölupahakemusta varten on pyydetty lausunto muun muassa Museovirastolta. Palatsiraitin rakentamista edeltää katusuunnitelma laatiminen.

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Asemakaavan muutos koskee

Tampereen kaupungin I kaupunginosan (Finlayson) korttelin nro 1 tonttia nro 17, katualuetta (Palatsinraitti) ja virkistysaluetta (Wilhelm von Nottbeckin puisto), IX kaupunginosan (Tampella) korttelin nro 956 tonttia nro 3, virkistysaluetta (Aleksandra Siltasen puisto) ja vesialuetta (Tammerkoski).

Asemakaavan muutoksella muodostuu

Tampereen kaupungin I kaupunginosan (Finlayson) korttelin nro 1 tontti nro 17, katualuetta (Palatsinraitti) ja virkistysaluetta (Wilhelm von Nottbeckin puisto), IX kaupunginosan (Tampella) korttelin nro 956 tontti nro 3, virkistysaluetta (Aleksandra Siltasen puisto) ja vesialuetta (Tammerkoski).

Kaavan laatijat

Tampereen kaupungin suunnittelupalvelut, asemakaavasuunnittelu, projektiarkkitehti Kristiina Jääskeläinen, asemakaavapäällikkö Maire Väisänen, arkkitehti Hanna Montonen ja tilapäinen suunnittelija Anna-Maria Nevalainen.

Vireilletulo: 9.3.2006

Dno: YPA:2216/611/2006, verkkonumero 4009994

1.2 Kaava-alueen sijainti

Kaava-alue sijaitsee keskustassa Tammerkosken pohjoisosassa Näsijärven läheisyydessä Finlaysonin ja Tampellan välissä. Keskeisin osa aluetta on Tammerkosken kohdalla. Alueen pinta-ala on 2,73 ha.

1.3 Kaavan nimi ja tarkoitus

I-1-17 (Finlayson), katu- ja virkistysaluetta. IX-956-3 (Tampella), virkistys- ja vesialuetta. Tammerkosken ylittävä kevyen liikenteen silta, Palatsinsilta. Kaava nro 8106.

1.5 Luettelo asiakirjoista

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (09.03.2006)
- Asemakaavakartta
- Havainnekuva, Insinööritoimisto Pontek Oy
- Asemakaavaselostus
- Asemakaavaselostuksen liitelomake

1.6 Luettelo kaavan laadinnassa käytetystä lähdemateriaalista

- Keskustan liikenneosayleiskaava, hyväksytty oikeusvaikutteisena 18.1.2006
- Palatsinraitin kevyen liikenteen silta ja yläkosken patoportit, yleissuunnitelma 17.02.2006, Tampereen kaupunki, Yhdyskuntapalvelut, Tampereen Sähkölaitos, Pontek Oy, GT, Etteplan, YSP
- Tammerkosken pohjan rakennusgeologinen tutkimus - Palatsinraitin patosilta, Tampereen teknillinen yliopisto, Rakennusgeologian laboratorio, Rakennusgeologian laboratorion lausunto RAKG 3051/2005, 29.11.2005
- Tammerkosken koskensuuntaiset padot: Betoninäytteiden laboratoriotutkimuksia, Tampereen teknillinen yliopisto, Talonrakennustekniikka, Tutkimusselostus N:o 1460, 9.1.2006
- Tammerkosken yläputouksen patorakenteet, Rakennushistoriallinen selvitys 2006. Tampereen kaupunki. Tampereen Sähkölaitos. Insinööritoimisto Pontek Oy.
- Palatsinraitin kevyen liikenteen silta ja patoportit, sillan ja patoporttien pääpiirustus, Tampereen kaupunki, yhdyskuntapalvelut, kaupunkirakentaminen/Insinööritoimisto Pontek Oy, 24.2.2006
- Historiallisesti arvokas tehdasmiljöö muutoksessa, Palatsinraitin kevyenliikenteen silta- ja patohankkeen uudisrakentamisen kulttuurivaikutusten arviointi vuonna 2007, Katariina Iso-Pietilä 29.4.2007

3. LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

Neulapadon korvaavan uuden padon ja sen yhteyteen suunnitellun kevyen liikenteen sillan rakentamiseksi on tehty sekä kallioperätutkimuksia että tutkimukset patomuurien kunnosta. Neulapadon korvaaminen uudella padolla tuli tarpeelliseksi kun Tampereen Sähkölaitoksen vahinkovaaraselvityksessä kävi ilmi, että vanha pato ei riitä vaadittavaan turvallisuustasoon. Sen sulkuluukuista ei pääse vettä kerralla läpi riittävästi ja sulkuluukkujen aukaiseminen kestää liian kauan.

Kalliotutkimukset

Kallioperästä porattiin viisi kairasydännäytettä ja 12 kallioporausta. Näiden perusteella alueen kallioperä on pääosin graniittia ja kiillegneissia. Näytteiden graniitti on raekooltaan keskikarkeaa. Kiillegneissi vaihtelee keskikarkeasta hienorakeiseen. Pintaosiltaan alueen kallioperä on enimmäkseen rapautumatonta, mutta paikoin havaittiin vähäistä rapautumista. Havaintojen perusteella alueen rakoilu on hyvin vettä johtavaa. Kallion laatu vaihteli neljässä sydännäytteessä hyvästä erinomaiseen ja yhdessä näytteessä kohtalaisesta erinomaiseen. (Tammerkosken pohjan rakennusgeologinen tutkimus – Palatsinraitin patosilta, Tampereen teknillinen yliopisto, Rakennusgeologian laboratorio, Rakennusgeologian laboratorion lausunto RAKG 3051/2005, 29.11.2005).

Patomuureja koskevat tutkimukset

Vanhoista uoman suuntaisista muureista porattiin kaikkiaan 14 näytettä. Näytteenottoaikat valittiin maatutkalla suoritettujen muurien kartoituksen perusteella heikoimmiksi arvioituilta kohdilta. Osa näytteenottokohdista sijaitsee tulevan silta- ja patopaikan yläpuolisissa muureissa.

Näytteistä suoritettujen tutkimusten perusteella arvioituna nykyiset patorakenteet ovat tulleet käyttöikänsä päähän. (Tammerkosken koskensuuntaiset padot: Betoninäytteiden laboratoriotutkimuksia, Tampereen teknillinen yliopisto, Talonrakennustekniikka, Tutkimusselostus n:o 1460, 9.1.2006)

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue on Tampereen valmiiksi rakentunutta nykyistä ydinkeskustaa ja osa Tammerkosken kansallismaisemaa. Alueeseen sisältyy osa Finlaysonin ja Tampellan vanhoista teollisuusalueista sekä Tammerkoskea. Lähiympäristö on vaihtelevasti vanhaa historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävää tehdasalueiden rakennuskantaa sekä uutta kymmenen viime vuoden aikana valmistunutta asuntopainotteista rakennuskantaa sekä koskimaisemaa.

Sekä Finlaysonin että Tampellan alueelle vuonna 1995 vahvistetussa asemakaavassa keskeisinä tavoitteina ovat olleet käyttötarkoitukseltaan muuttuvien, historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävien vanhojen teollisuusalueiden toiminnallinen ja rakenteellinen kytkeminen muuhun ydinkeskustaan ja alueiden kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemallisesti merkittävien arvojen säilyminen. Niin toiminnalliset kuin rakenteellisetkin muutokset ovat toteutuneet jo lähes kokonaan asemakaavojen tavoitteiden mukaisesti.

3.1.2 Luonnonympäristö

Kaava-alueella merkittävä luonnonympäristö muodostuu Tammerkosken koskimaisemasta, joka koskeen rakennettujen patojen ja patomuurien sekä koskenrantojen vanhojen tehdasrakennusten kokonaisuutena on yksi Suomen 12:sta kansallismaisemasta. (Kansallismaisema. Ympäristöministeriö, 1993).

Kokemäenjoen vesistöalueeseen kuuluva Tammerkoski laskee Näsijärvestä Pyhäjärveen. Tammerkoskessa korkeuseroa järvien välillä on n.18 metriä, ja se jakautuu rakennettuna kolmeen eri putoukseen. Kosken yläjuoksun patorakenteilla säännöstellään veden virtausta Näsijärvestä. Yläputouksen jälkeen koski virtaa suunnittelualueen kohdalla yli 7 metriä ympäröivän maanpinnan alapuolella. Kosken uoma putouksineen on muotoutunut kosken perkausten ja rantojen rakentamisen myötä. Suuri perkaustyö koskessa tehtiin vuosina 1817 – 1823.

Alueen kallioperä on kvartsi- ja granodioriittia. (Kartta- ja paikkatiedot, Tampere). Erilaiset graniittiset kivilajit, kuten graniitti, granodioriitti ja kvartsidioriitti muodostavat Suomen kallioperän yleisimmän kivilajiryhmän. Kallioperästä poratuista kairausnäytteistä löytyi graniittia ja kiillegneissia ohuempina kerroksina. Gneissit ovat Suomen kallioperässä erittäin yleisiä. Niistä kiillegneissi on rakenteeltaan heikosti liuskeinen.

Maanpinnan korkeusasemat alueen välittömässä ympäristössä vaihtelevat Finlaysonin +95,9 ja Tampellan +98,1 välillä. Kallioperän korkeusasema alueella on n. +86,00 - +92,00. Tammerkosken uomassa kallio on osittain näkyvissä.

Alueen pienilmasto on kosteahko ympäri vuoden avoimena pysyvän kosken vuoksi. Voimakkaasti rakennuksilla rajattu uoma muodostaa solan, joka voimistaa Näsijärveltä puhaltavaa tuulta.

Wilhelm von Nottbeckin puisto

Finlaysonin Palatsia ympäröivä vuonna 1848 perustettu puisto, Wilhelm von Nottbeckin puisto, on Suomen oloissa edustava esimerkki historiallisesta kaupunkipuistosta, joka on säilynyt kokonaisuutena melko hyvin. Myös vanhat puistorakenteet ovat tallella. Puistoa rajaa Tammerkosken puolella rantamuuri. Vanha pensas- ja perennakasvillisuus on jäljellä, samoin villiintyneenä vanhan kulttuurin seuralaislajeja. Runsaan hehtaarin kokoinen Wilhelm von Nottbeckin puisto on määritelty Tampereen Viheralueohjelmassa 2005 - 2014 hoitoluokitukseltaan edustusviheralueeksi. Edustusviheralueet sijaitsevat keskeisesti kaupunkirakenteessa ja ovat korkeatasoisia "katselupuistoja". Hoidon tavoitteena on paikan omaleimaisen arkkitehtonisen, historiallisen, puutarhataiteellisen tms. ilmeen säilyttäminen jatkuvasti edustuskelpoisena. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää edustusviheralueena olevan puiston päivittäistä hoitoa.

Aleksanda Siltasen puisto

Tampellan puolella sijaitseva n. 0,75 ha:n Aleksanda Siltasen puisto on hoitoluokitukseltaan käyttö- ja suojaviheralue. Sellaiseksi luokitellut puistot sijaitsevat asutuksen läheisyydessä ja niitä käytetään ulkoiluun, oleskeluun, liikuntaan ja pelaamiseen. Kasvillisuus muodostuu käyttö- ja suojaviheralueilla pääosin luonnonkasvillisuudesta, yleisilme on kuitenkin puistomainen. Hoidon tavoite on kasvillisuuden monimuotoisuuden ja elinvoimaisuuden turvaaminen sekä kulkureittien ja toiminnallisten alueiden kunnon ja turvallisuuden ylläpito. Aleksandra Siltasen puistossa on avara nurmikenttä ja leikkipuisto. Lehtipuusto sijoittuu sen muutaman metrin muuta ympäristöä korkeammalla olevan kumpareen tuntumaan. Puisto rajautuu aivan aidalla suojatulle koskenpartaalle. Lukuunottamatta talvipuutarhalle, näyttely tai kahvilatilalle puiston keskivaiheilla osoitettua rakennusala on puisto on toteutettu voimassa olevan asemakaavan mukaisesti. Myös kaavassa ohjeelliseksi merkitty yleisen jalankulun ja polkupyöräilyn

alueen osa on rakennettu. Se tulee olemaan asemakaavamuutoksen mahdollistaman sillan yhteys Tampellan kevyen liikenteen verkostoon.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Kaupunkikuvaltaan suunnittelualueen ympäristö on suurelta osin historiallisesti merkittävää, tiivistä ja suurimittakaavaista entistä teollisuusmiljöötä, jolle Tammerkoski luonnonelementtinä, vaikkakin rakennettuna, antaa oman vahvan ominaispiirteensä. Asemakaavalla suojellun tehdasrakennuskannan tuntumassa vanha mittakaava on määrittänyt uudisrakentamisen mittakaavaa, mikä on antanut kaupunkikuvalle tasapainon ja erittäin merkittävän historiallisen arvon.

Uudempien julkisivujen materiaali ja käsittely, joka poikkeaa vanhojen tehtaiden tiilijulkisivuista, nostaa vanhan rakennuskannan tärkeäksi ja historiasta kertovaksi elementiksi kaupunkikuvassa.

Liikenne

Teollisuusalueina Finlaysonin ja Tampellan alueet toimivat erillisinä ja itsenäisinä yksikköinä, joilla ei ollut keskinäisten liikenneyhteyksien tarvetta. Omina alueinaan ne kytkeytyivät keskustan vanhaan katuverkkoon, mikä toimi liikennejärjestelynä aikanaan riittävän hyvin.

Alueita koskevien muutosten edetessä niiden oma liikenne samoin kuin muu keskustan liikenne on jatkuvasti lisääntynyt. Tampellan alueen liikenteen järjestelyihin liittyvä parannus on ollut liittymän rakentaminen Kekkosen tieltä Tampellan alueelle ja Juhlatalonkadun liittäminen Lapintiehen. Tampellan ja Finlaysonin alueiden saavutettavuus on silti edelleen pääosin keskustan vanhan liikenneverkon varassa, mikä ei riitä turvaamaan alueiden toimintojen edellyttämää saavutettavuutta siten kuin muutosalueiden kehitys osana kaupungin ydinkeskustaa edellyttäisi. Erityisesti alueiden keskinäisten liikenneyhteyksien tarve on uudessa tilanteessa täysin muuttunut siitä, mikä kyseinen tarve oli vanhojen teollisuustoimintojen aikaan.

Sujuva keskinäinen kevyen liikenteen yhteys kosken vastakkaisten rantojen alueiden välillä, niiden luonteva kytkeytyminen muuhun keskustaan sekä alueiden helppo saavutettavuus eri puolilta keskustaa ovat edellytyksiä kaavoituksen tavoitteiden toteutumiseksi. Tämä on ollut ja on edelleenkin niin alueen liikenteellisiä kuin muitakin toiminnallisia ratkaisuja ohjaava tavoite.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Tampellan ja Finlaysonin tehdasympäristöt on luokiteltu ”Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998” -julkaisussa rakennustaiteellisin, kulttuurihistoriallinen ja kaupunkikuvallinen

perustein erittäin merkittäviksi ja osittain lailla tai asemakaavalla suojelluiksi kohteiksi, jotka ovat myös valtakunnallisesti merkittäviä.

Teollisuustoimintoihin liittyvät luonnonkiviset voimalaitoskanavat ja rakenteet ovat historiallinen osa tätä kulttuuriympäristöä. Tammerkoski patorakenteineen on nimetty yhdeksi Suomen kansallismaisemista.

Museoviraston ja Ympäristöministeriön julkaisussa ”Rakennettu kulttuuriympäristö” vuodelta 1993 kuvataan Tammerkoskea mm. seuraavasti: ”Tammerkosken rantoja voidaan pitää yhtenä maamme keskeisimmistä teollisista kulttuurimaisemista. Laajamittainen teollinen toiminta käynnistyi 1820-luvulla jatkuen aina meidän päiviimme. Viime vuosina teollisuusyritykset ovat yksi toisensa jälkeen siirtäneet toimintojaan keskustasta ja alueen luonne on muuttunut.”

Ympäristöministeriön ”Kansallismaisema” -julkaisussa vuodelta 1993 todetaan, että kansallismaisemalla on voimakas symboliarvo ja että kansallismaisemaan liittyy korkeita identiteettiarvoja. Koska Tammerkoski on valittu kulttuurimaisemaksi, muodostuu kosken ja sen ranta-alueiden suunnittelun erityiseksi tavoitteeksi paikan ominaisuuteen, sen symboliarvon säilyttäminen, mitä myös kestävän kehityksen periaate edellyttää. Tammerkosken kulttuurimaiseman tulevaisuudesta julkaisussa todetaan: ”Tänään alkuperäisestä teollisesta toiminnasta on enää rippeet jäljellä. Vanhoille mutta vankoilte tehdusrakennuksille on löydettävä uusi käyttö. Tehtävä ei ole helppo, mutta harkiten toteutettuna on täysin mahdollista säilyttää Tammerkosken teollisuusmaisema kaupungin elävänä sydämenä, joka on rytmiltään muuttunut mutta todistusvoimaltaan entisensä.”

Voimalaitokset, kanavat ja patorakenteet

Säännöstelyyn käytetyt patorakenteet kuuluvat länsirannalla sijaitsevaan Finlaysonin voimalaitokseen sekä itärannalla sijaitsevaan Tampellan voimalaitokseen. 1800-luvulla kosken vesivoima hyödynnettiin pääasiassa johtamalla vettä rantaan rakennettuihin kivi- ja puurakenteisiin ruuhiin ja edelleen tehtaiden vesirattaisiin ja turbiineihin. Finlaysonin vanhan tehtaan voimanlähteenä toimi 1830-luvulla rakennettu ns. Puutarhakanava. Se oli osittain avoin ja osittain katettu. Osa maanalaisesta Puutarhakanavasta on säilynyt mm. nykyisen Väinö Linnan aukion kohdalla.

Yläkosken vanhat patorakenteet, jotka uusittiin lähes täysin 1910- ja 1920-luvulla, muodostavat rakennusteknisesti ja tyyllisesti yhtenäisen kokonaisuuden. Symmetriset klassistiset ratkaisut ovat niille tunnusomaisia. Rakenteiden luonnonkivinen verhoilu ja detaljointi on suunniteltu erityisen huolellisesti.

Rakenteet myös osin jatkavat 1800-luvulta juontuvia vedensäätelyn käytäntöjä. Voimalaitoskanavia edelsivät tehtaiden puu- ja

kivirakenteiset ruuhet. Myös 1920-luvulla uudistetulla keskiuoman neulapadolla oli varhaisempia edeltäjiä.

Kosken keskijuoksu, ”Kuninkaan väylä” säilyi 1900-luvulle asti avoimena ylhäältä alas asti. Kosken yläjuoksun järjestelyjä muutettiin sähköntuotannon tehostamiseksi vuosina 1922 ja 1923. Silloin rantaviivan muokkauksen ja kanavarakentamisen yhteydessä hävisivät mm. yläkoskessa Finlaysonin puolella olleet kolme pikkusaarta.

Yläkosken voimalaitoskanavien väliin jäävä keskiuoman Neulapato on saanut nimensä padon rakenteen ja toimintaperiaatteen mukaan. Pato suljetaan pystysuunnassa liikkuvilla rinnakkain sijaitsevilla parruilla. Nykyisin kaikki yläkosken sulut Neulapatoa lukuun ottamatta ovat yhtenäisiä puu- ja teräsrakenteisia tasoluukkuja.

Voimalaitosten yläputouksessa sijaitsevien yläkanavien yläosia kutsutaan mittakanaviksi. Ne ovat molempien voimalaitosten puolella yhtä leveät, ja niiden kohdalla rantamuurien tuntumassa sijaitsevat vedenmittauslaitteistoihin liittyvät puurakenteiset mittauskopit.

Finlaysonin alue

Alueen uusi käyttö sille vuonna 1995 vahvistetun asemakaavan mukaisena on jo lähes kokonaan toteutunut. Suurin osa tehdasalueen vanhasta rakennuskannasta on suojeltu ja kunnostettu liike-, toimisto-, palvelu-, kulttuuri- ja opetustiloiksi. Myös asemakaavassa osoitetut, lähinnä asuntorakentamiseen tarkoitetut uudet korttelialueet Satakunnankadun ja Kuninkaankadun kulmassa sekä vanhalla Värjäämön tontilla on kaavan mukaisesti rakennettu.

Syyskuussa 2008 Finlaysonin alueen asukasluku oli 1672. Samaan aikaan yksittäisiä yrityksiä alueella oli Tilastokeskuksen toimipaikkarekisterin mukaan noin 200. Näistä suurimpien palveluksessa on yli 250 henkilöä kussakin. Alueella on kymmenkunta ravintolaa ja kahvilaa sekä Finnkinon elokuvateatteri. Alueella toimii myös sairaala, lääkärriasema ja apteekki.

Toteutunut tilanne merkitsee sitä, että sekä asukkaiden että alueella työssä käyvien ja siellä asioivien määrä edellyttää alueen hyvää saavutettavuutta eri liikennemuodoilla.

Finlaysonin Palatsi, joka rakennettiin vuonna 1895 tehtaan omistajasuvun yksityisasunnoksi, on nykyisen omistajansa toimesta kunnostettu ja on kokous- ja ravintolakäytössä.

Tampellan alue

Tampellan kuten Finlaysoninkin alueelle vahvistettiin uusi asemakaava vuonna 1995. Niiden mukainen rakentaminen on jo suurelta osin toteutunut. Koskenvarren vanha rakennuskanta on pääosin asemakaavalla suojeltu. Se on tarjonnut tilat monipuolisille

palvelu- ja kulttuuritoiminnoille. Tampellan alueella uudisrakentaminen on pääasiassa asuntorakentamista ja työpaikat ovat sijoittuneet vanhoihin rakennuksiin sekä asuinkerrostalojen maantasokerrokisiin. Uudiskäyttöön osoitettu alue on laajuudeltaan sellainen, että Tampellasta on jo muodostunut eräs kaupungin keskustan merkittävimmistä asunto- ja työpaikka-alueista. Se on merkinnyt myös Tampereen ydinkeskustan huomattavaa kasvua.

Kaavoituksen yhteydessä arvioitiin Tampellan alueen tavoitetilanteen asukasluvuksi 2000 - 2300 asukasta. Alueen asukasluku oli kuitenkin jo v. 2007 yli 3200 henkilöä. Asemakaavan mukainen uudisrakentaminen saadaan parhaillaan rakenteilla olevan Tampellan keskuskorttelin valmistuttua lähes päätökseen, jolloin asukasluku tulee vielä nousemaan. Toteutumatta on vielä Tampellan esplanadin koillispäätteeseen maamerkiksi asemakaavan mahdollistama 15-kerroksinen liike- ja toimistorakennus. Tampellan alue tarjoaa työpaikkoja Tilastokeskuksen toimipaikkarekisterin mukaan 212 yrityksestä eri toimialoilta. Näistä suurin on yli 250 hengen yritys. Yli 100 hengen yrityksiä on 5.

3.1.4 Maanomistus

Säännöstelyyn käytetyt patorakenteet kuuluvat länsirannalla sijaitsevaan Finlaysonin voimalaitokseen sekä itärannalla sijaitsevaan Tampellan voimalaitokseen. Tampereen Sähkölaitos omistaa nämä voimalaitokset samoin kuin keskiputouksen voimalaitoksen patorakenteineen.

Finlaysonin alueella olevan Wilhelm von Nottbeckin puiston ja Tampellan alueella olevan Aleksandra Siltasen puiston alueet omistaa Tampereen kaupunki.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

3.2.1.2 Maakuntakaava

Valtioneuvosto on vahvistanut Pirkanmaan 1. maakuntakaavan 29.3.2007 antamallaan päätöksellä. Maakuntakaavassa asemakaavan muutoksen kohteena oleva alue on pääosin keskustatoimintojen aluetta. Tampellan puolella Aleksandra Siltasen puistossa, ns. Tampellan masuunin kohdalla, on merkintä SM 786, jolla osoitetaan muinaismuistolain rauhoittamia muinaisjäännösalueita tai kohteita. Tammerkoski on merkitty valtakunnalliseksi maisemanähtävyydeksi tunnuksella Manv. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä tulee vaalia maisema-alueen tai maisemanähtävyyden kokonaisuuden, erityispiirteiden ja luonnon- ja kulttuuriperinnön säilymistä. Alueiden käytön on sovellettava arvokkaiden maisema-alueiden historialliseen kerrokselliseen kehitykseen.

3.2.1.3 Osayleiskaavat

Tampereen keskustan oikeusvaikutuksettomaan osayleiskaavaan (4.1.1995) sisältyy eräänä keskustan jalankulkuutilan ja jalankulkuympäristön kehittämiseen liittyvänä ratkaisuna Finlaysonin ja Tampellan alueiden liittäminen siltojen avulla muun keskustan jalankulkuverkostoon. Liikenneverkkoratkaisussa alueelle on osoitettu kevyen liikenteen yhteyksiksi sekä kosken ylittävä kevyen liikenteen pääreitti että tärkeä jalankulkuyhteys. Merkittäviä rakennettuja kohteita ja alueita on osoitettu suunnittelualueelle sekä Finlaysonin että Tampellan puolelle. Tammerkoski on osoitettu kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti tai kaupunkikuvallisesti erittäin merkittäväksi tai merkittäväksi alueeksi, jonka erityispiirteet tulee ottaa huomioon yksityiskohtaisessa kaavoituksessa ja muissa toimenpiteissä. Sekä Finlaysonin että Tampellan alue on osoitettu em. perustein tutkittavana alueena. Finlaysonin palatsi on osoitettu lain, asetuksen, asemakaavan tai muun säädöksen perusteella suojeltuna kohteena. Kaupunkikuvan ja ympäristön parantamisen kannalta suunnittelualue on rajattu kuuluvaksi pääosin erittäin merkittävään koskenvarren alueeseen. Sen kaikissa rakentamistoimenpiteissä tulee ottaa huomioon alueen arvokas kaupunkikuva, koski, sen rajapinnat ja rakennelmat sekä koskeen liittyvät maisematilat.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt keskustan liikenneosayleiskaavan oikeusvaikutteisena 18.1.2006. Lainvoimansa sai 2.3.2006. Liikenneosayleiskaavassa määritellään keskustan liikenteen pääverkko, joka tulee ottaa huomioon asemakaavoituksessa, muussa maankäytön suunnittelussa ja liikennesuunnittelussa. Tammerkosken ylitykseen esitetään Finlaysonin ja Tampellan alueiden kohdalla kolme uutta siltaa; Koskenniskan silta, Vapriikin silta ja Konsulinsaaren silta. Koskenniskan sillan kautta on osoitettu kulkeväksi kevyen liikenteen pääreitti ja kaksi muuta olisivat tärkeitä jalankulkureittejä. Erityiskysymyksenä liikenneosayleiskaavassa osoitetaan Koskenniskan silta liikennemuotonsa osalta. Se määritellään kuitenkin olemaan ainakin osa pyöräilyn pääverkostoa ja yhteytenä Finlaysonin ja Tampellan alueiden välillä. Kevyen liikenteen yhteyksien parantuminen yläkoskella arvioidaan lukeutuvaksi osayleiskaavan merkittävimpiin vaikutuksiin.

3.2.1.4 Asemakaavat

Finlaysonin alueella on voimassa 8.11.1995 vahvistettu asemakaavan nro 7299. Suurin osa tehdasalueen vanhasta rakennuskannasta on suojeltu ja kunnostettu uusille toiminnoille liike-, toimisto-, palvelu-, kulttuuri- ja opetustiloiksi. Myös asemakaavassa osoitetut, lähinnä asuntorakentamiseen tarkoitetut uudet korttelialueet Satakunnankadun ja Kuninkaankadun kulmassa sekä vanhalla Värjäämön tontilla on kaavan mukaisesti rakennettu. Suunnittelualueeseen kuuluva osa Finlaysonin asemakaavassa, Finlaysonin voimalaitoskanavan kohdalla on ET-1 -aluetta, yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten

korttelialuetta, jossa on lisämerkintä sr/r, historiallisesti ja kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeä rakenne, jota ei saa purkaa.

Finlaysonin palatsin alueella on voimassa toteutunut asemakaava nro 7839, joka on vahvistettu 4.9.2002. Suunnittelualueeseen kuuluva osa alueesta on puistoa – Wilhelm von Nottbeckin puistoa - jossa ympäristö säilytetään.

Tampellan alueella on voimassa asemakaava nro 7300, joka on vahvistettu 8.11.1995. Koskenvarren vanha rakennuskanta on pääosin asemakaavalla suojeltu. Suunnittelualueen kohdalla asemakaavan korttelissa 956 on museorakennusten korttelialue (Vapriikki) sekä puisto (Aleksandra Siltasen puisto), joka tulee rakentaa alueen sijainti ja maisemallinen merkitys huomioon ottaen. Nämä ovat kaavan mukaisesti toteutuneet. Puistossa on osoitettu ala jo toteutetulle leikkikentälle sekä rakennusala puiston käyttöä palvelevalle vielä toteutumattomalle rakennukselle, johon saadaan sijoittaa talvipuutarha sekä näyttely- ja kahvilatiloja. Aleksandra Siltasen puiston edustalla, Tampellan voimalaitoskanavan kohdalla on lisämerkintä sr/r, historiallisesti ja kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeä rakenne, jota ei saa purkaa.

Voimassa olevissa asemakaavoissa v:lta 1995 ei siltaa ole suunnitellulla kohdalla. Lähin siltavaraus on Konsulinsilta, joka kulkisi Konsulinsaaren kautta. Sen toteuttamisen tarve on vähentynyt Patosillan toteuttamisen jälkeen.

Valtatie 12:n Rantaväylän tunnelia varten on vireillä maanalaisia alueita koskeva asemakaavamuutos 8156, joka sivuaa Palatsinsillan suunnittelualuetta. Palatsinsillan asemakaavamuutoksen mahdollistamat nykyisen padon korjaustoimenpiteet liittyvät patoturvallisuuteen myös em. kaavamuutoksen tavoitteena olevan tunnelin toteuttamista silmälläpitäen.

3.2.1.4 Tonttijako

Kaavamuutosalueen tontilla I-1-17 on voimassa 24.4.1996 vahvistettu tonttijako nro 7048 ja tontilla IX-956-3 18.9.1996 vahvistettu tonttijako nro 7043.

3.2.1.5 Rakennusjärjestys

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Tampereen kaupungin rakennusjärjestyksen 6.9.2000.

3.2.1.6 Pohjakartta

Pohjakartta on Tampereen kaupungin kaupunkimittauksen laatima ja se on tarkistettu 22.1.2008.

4. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve, käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Finlaysonin ja Tampellan alueita yhdistävän kevyen liikenteen sillan toteuttaminen on tullut ajankohtaiseksi, kun alueiden 8.11.1995 vahvistuneiden laajojen asemakaavojen mukainen rakentaminen on saatu lähes päätökseen.

Syyskuussa 1998 valmistui Tampereen kaupungin ja A-Insinöörit Oy:n selvitys ”Tammerkosken kevyen liikenteen siltapaikat välillä Hämeensilta - Kekkosen tie”. Selvityksessä tarkasteltiin eri siltapaikkavaihtoehtoja Finlaysonin ja Tampellan alueiden välille ja eri siltapaikkavaihtoehtoja Satakunnansillan ja Hämeensillan välille.

Vireillä olleen asemakaavan muutosehdotuksen nro 7709 käsittelyn jatkamisesta luovuttiin keskustan liikenneosayleiskaavaprosessin ollessa vireillä. Kaupunginhallitus päätti keskustan liikenneosayleiskaavan laatimisen käynnistämisestä 14.1.2002. Osayleiskaavaprosessin aikana keskusteluun nousi voimakkaasti eräiden muiden aiheiden ohella silloin suunnitelmissa ollut Koskenniskan silta ja keskustan polkupyöräliikenne.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi keskustan liikenneosayleiskaavan 18.1.2006. Siinä osoitettiin Tammerkosken ylittävälle kevyen liikenteen sillalle paikka, joka jatkaa Palatsinraitilta yhteyttä vanhan Värjäämön tontin länsipuolitse kosken yli Tampellan alueelle Aleksandra Siltasen puistoon.

Kun Neulapadon vanhoja rakenteita tutkittiin, todettiin tarve korvaavan uuden padon rakentamiselle. Palatsinsillan asemakaava, jonka tarkoituksena on yhdistää uuden padon ja kevyen liikenteen sillan rakentaminen, kuulutettiin vireille 9.3.2006.

Tampereen kaupunkiympäristön kehittäminen on tilannut asemakaavatyön Tampereen kaupungin suunnittelupalveluilta. Asemakaavamuutoksesta peritään taksan mukaiset kulut.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

Osallisia ovat kaavamuutoksen hakija, naapurikiinteistöt, kaavan vaikutusalueen asukkaat, alueella toimivat yritykset ja yhdistykset, kaupungin eri toimialat: kaupunkiympäristön kehittäminen, kiinteistötoimi, viranomaispalvelut, aluepelastuslaitos, kaupungin liikelaitokset: Tampereen sähkölaitos, Tampereen sähköverkko Oy, Tampereen Vesi, Pirkanmaan ympäristökeskus, Museovirasto, museotoimi ja muut ilmoituksensa mukaan.

4.3.2 Vireilletulo

Kaavahanke on kuulutettu vireille 9.3.2006, jolloin osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 9.3. – 30.3.2006 palvelupiste Frenckellissä sekä kaavoituksen internet-sivuilla mielipiteiden saamista varten. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma postitettiin lisäksi osallisille. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta jätettiin yksi mielipide, joka koski sillan kaiderakennelmien sopimista kansallismaisemaan.

Asemakaavaluonnoksesta on pyydetty lausunnot kaupungin asianomaisilta toimialoilta. Samat asiakirjat on lisäksi lähetetty aloitteen tekijälle. Määräaikana saapuneissa lausunnoissa oli kaksi huomautusta, joista toinen koski patomuurien huonoa kuntoa ja toinen sillan kannen talvilämmityksen tarpeellisuutta.

Asemakaavaehdotuksen nähtävillä oloaikana pyydetään viranomaislausunnot Pirkanmaan Liitolta, Pirkanmaan ympäristökeskukselta ja Museovirastolta/museopalveluilta.

Asemakaavan tavoitteisto on kehittynyt Tammerkosken ylittävän kevyen liikenteen sillan pitkäkestoisen suunnitteluhistorian aikana, jolloin osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely on muokannut sitä. Keskustan osayleiskaavassa vuonna 1995 aloitettu Tammerkosken ylittävän kevyenliikenteen yhteyden suunnittelu on käynyt läpi myös keskustan liikenneosayleiskaavaan liittyneen vuorovaikutusmenettelyn. Jälkimmäisessä vielä otsikolla ”Koskenniskansilta” suunniteltu kevyenliikenteen yhteys oli eräs voimakkaasti keskusteluun nousseita aiheita v. 2002-2004. Osayleiskaavatyön tukena oli osallisten yhteistyöryhmä, joka kokoontui useita kertoja. Liikenneosayleiskaavatyötä varten toteutettiin myös asukas- ja päättäjä- sekä yrityskysely v. 2002-2003.

4.3.4 Viranomaisyhteistyö

Museoviranomaiset, kaavoittaja ja kaupunkikuva-arkkitehti ovat osallistuneet sillan ja neulapadon korvaavan padon yleissuunnittelua koskeviin suunnittelukokouksiin.

Työneuvottelu, jossa käytiin läpi Tammerkosken patojen nykyistä kuntoa, suunniteltuja kunnostustoimenpiteitä ja tarvetta korvata Neulapato uudella padolla, pidettiin 29.3.2007.

Työneuvottelu viranomaisten kesken asemakaavan laadintaan liittyvien keskeisten tavoitteiden selvittämiseksi pidettiin 26.4.2006.

MRL §66:n mukainen viranomaisneuvottelu pidettiin 15.4.2008. Siihen kutsuttiin ympäristökeskus ja museovirasto. Pirkanmaan liitto ja Hämeen tiepiiri ilmoittivat, että eivät anna asemakaavamuutoksesta lausuntoa, eivätkä siten osallistuneet neuvotteluun.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

Keskustan oikeusvaikutteisessa liikenneosayleiskaavassa (2006) on Tammerkosken ylittävälle sillalle osoitettu tarve ja periaatteellinen sijainti. Asemakaavan muutoksen ratkaisu Finlaysonin ja Tampellan alueita yhdistävästä kevyen liikenteen väylästä perustuu keskustan liikenneosayleiskaavaan. Siinä Tammerkosken estevaikutuksen vähentämistä keskustassa on pidetty välttämättömänä. Käytännössä tämä edellyttää Finlaysonin ja Tampellan alueita yhdistävän kevyen liikenteen sillan rakentamista Tammerkosken yli.

Voimassa olevien asemakaavojen tavoitteissa keskeisenä ovat kaupunkikuvalliset tekijät sekä säilyttämistavoitteet. Ne johtuvat arvokkaista luonnon ja rakennetun ympäristön ominaisuuksista kansallismaisemassa, johon kuuluvat Finlaysonin, Tammerkosken ja Tampellan alueet.

Asemakaavan muutoksen tärkeä tavoite on poistaa estevaikutus kaupungin ydinkeskustan osaksi rakentuneilta Finlaysonin ja Tampellan alueilta, jonka Tammerkoski aiheuttaa kosken molempien rantojen välisen luontevan kevyen liikenteen yhteyden järjestämiselle. Kyseisen yhteyden merkitys on erittäin suuri niin työmatka- ja asioimisliikenteelle kuin vapaa-ajan liikunnan harjoittamisellekin erityisesti, kun otetaan huomioon kaupunginosien asukasmäärät sekä alueilla muualta työssäkäyvien ja asioivien määrä. Finlaysonin ja Tampellan alueiden palvelut täydentävät toisiaan.

Tutkimusten perusteella on voitu todeta, että Tammerkosken patorakenteet ovat kunnoltaan erittäin huonoja. Ympäristön turvallisuutta ajatellen suunniteltu Tammerkosken patojen kunnostaminen ja osittainen uudelleenrakentaminen on erittäin tärkeä ja mahdollisimman pian toteutettava hanke.

5. ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne

Kaavamuutosalueen maankäytön pääperiaatteet ja pääkäyttötarkoitukset säilyvät muutoin ennallaan, mutta muutos mahdollistaa Tampellan ja Finlaysonin alueen yhdistämisen kevyen liikenteen sillalla sekä Neulapadon rakenteiden uusimisen.

5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Kaava-alueen kaupunkikuvan laatutavoitteiden lisäksi säilyttämistavoitteet, ympäristön turvallisuutta koskevat tavoitteet sekä tavoite toisiaan täydentävien alueiden yhdistämisestä kevyen liikenteen osalta ja estevaikutuksen vähentämisestä toteutuvat. Tavoitteisiin on päästy merkitsemällä kaavaan mm. kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti tärkeä alue, jota koskevien muutos- ja rakennustoimenpiteiden sopeutumiseen ympäristöönsä on kiinnitettävä erityistä huomiota. Patoturvallisuutta koskeva tavoite täyttyy mahdollistamalla patomuurien entistävä kunnostus.

5.3 Aluevaraukset

Asemakaavan muutoksella muodostuu I kaupunginosan katualuetta, joka jatkaa Palatsinraittia Finlaysonin voimalaitoskanavaan asti. Palatsinsilta ylittää Finlaysonin voimalaitoskanavan, Tammerkosken vesialuetta ja Tampellan voimalaitoskanavan ja päättyy Aleksandra Siltasen puistoon. Kosken länsirannalla Wilhelm von Nottbeckin puiston kaakkoiskulmasta osoitetaan 185 m² jalankululle ja polkupyöräilylle varatuksi kaduksi, jossa huoltoajo on sallittu. Tämä mahdollistaa kevyen liikenteen sillan kytkeytymisen Palatsinraittiin ja sitä myöten Finlaysonin kortteleihin.

5.4 Kaavan vaikutukset

Pitkästä suunnitteluprosessista johtuen on asemakaavan mahdollistaman sillan vaikutuksia arvioitu monessa eri vaiheessa. Yksi keskeisimmistä on ollut keskustan liikenneosayleiskaavaan (vahv.18.1.2006) liittynyt vaikutusarviotyö. Yläkoskelle rakennettavan kevyenliikenteen sillan sijoituspaikasta on laadittu aiemmin neljä vaihtoehtoa: Vapriikki, Keskipato, Vino ja Palatsi. Näitä siltavaihtoehtoja arvioitiin ennen käsillä olevaa kaavamutosta sen mukaan, millaiset niiden vaikutukset olisivat ihmisille, ympäristölle, kaupunkirakenteelle, kevyenliikenteen verkolle, kaupunkikuvalle ja kansallismaisemalle. Lisäksi huomioitiin sosiaaliset ja kulttuurivaikutukset. Asiaa on selostettu kaavaan liittyvien asiakirjojen luettelossa mainitussa Katariina Iso-Pietilän julkaisussa ”Historiallisesti arvokas tehdasmiljöö muutoksessa, Palatsinraitin kevyenliikenteen silta- ja patohankkeen uudisrakentamisen kulttuurivaikutusten arviointi vuonna 2007” (29.4.2007).

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

5.4.1.1 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Kaavan mahdollistaman sillan rakentamisen toteutuminen suunniteltuun paikkaan mahdollistaa olevan yhdyskuntarakenteen entistä paremman hyödyntämisen, mikä lisää taloudellista tehokkuutta. Rakentamisen vaikutus olemassa olevien verkostojen kapasiteetin riittävyyteen on vähäinen. Liikenneväylät sillan molemmin puolin vaativat uutta rakentamista vähäisessä määrin, etupäässä Palatsinraitilla Finlaysonin puolella. Kaavaratkaisu parantaa yhdyskuntarakenteen toimivuutta. Se mahdollistaa nykyisen liikenneverkon parantamisen sekä liikkumis-, asiointi- ja asumisympäristön kehittämisen.

5.4.1.1.1 Kunnallistekniset rakentamiskustannukset

Sillan rakentamiskustannukseksi on v. 2006 arvioitu 0.4 milj.€ ja patorakenteiden 2.3 milj.€ eli yhteensä 2.7 milj.€ ilman ALV:a. Kustannusarvio ei sisältänyt Palatsinraitin rakennuskustannuksia sillan päissä. Asemakaavan toteuttamisesta vastaavat Tampereen kaupunki ja Sähkölaitos.

4.1.1.1.2 Vaikutukset energiankulutuksen

Suunnitellun lisärakentamisen toteutumisella keskustaan on yhdyskuntarakennetta tiivistävä vaikutus. Silta täydentää olemassa olevaa kevyen liikenteen verkosta, mikä edistää kaupunkirakenteen yhdyskunta- ja energiataloudellista tehokkuutta. Kaavaan sellaisenaan ei sisälly ratkaisuja, joilla olisi merkittäviä vaikutuksia energian kulutukseen. Luonnollisesti rakennustoiminta tulee lisäämään omalta osaltaan energian kulutusta. Asemakaavamuutoksen mahdollistama rakentaminen pienentää liikenteen energiankulutusta mahdollistamalla kevyen liikenteen väylän toteuttamisen Finlaysonin ja Tampellan alueiden välille. Uusi väylä parantaa mahdollisuuksia liikkua keskustassa kävellen ja pyörällä.

5.4.1.2 Vaikutukset kaupunkikuvaan

Asemakaava-aluetta kaupunkikuvan kannalta leimaa rakennetun kulttuuriympäristön ja –luonnonympäristön samanaikaisuus, jolloin toista ei olisi ilman toista. Palatsinraitin sillan ja padon rakentaminen vaikuttaa ympäristöön muuttamalla sitä ja tuomalla alueelle rakentamisajankohtansa aikakerrostuman. Se jatkaa sitä kehityskaarta, joka on saanut alkunsa kosken patoamisesta ja ensimmäisen rakennuksien rakentamisesta yläkosken partaalle.

Sivutulvaluukkujen rakentaminen aiheuttaa muutoksia voimakavamuureihin. Ne ovat tarkasteltavissa kosken partaalta Wilhelm von Nottbeckin ja Aleksandra Siltasen puistoista käsin, Finlaysonin värjäämön paikalle rakennetun asuinkerrostalosta käsin sekä Vapriikin museokeskukselta käsin. Silta julkisena kulkuyhteytenä avaa uusi katselukulmia olevaan kaupunkitilaan. Se mahdollistaa alueen identiteetin muokkautumisen uudeksi, jolloin staattiseksi koettu suojeltu arvoympäristö saa uusia merkityksiä. Varsinkin alueen läheisyydessä asuvat ihmiset saattavat kokea nämä uudet merkitykset omikseen, mikä voi lisätä sitoutumista kaupunginosaan. Palatsinsilta tulee tukeutumaan patorakenteeseen ja rakennukseen, jotka ovat jo olemassa ja siten pyrkii sopeutumaan koskimaisemaan etelästä ja pohjoisesta katsottuna. Asemakaava muuttaa historiallisia patorakenteita, jotka dokumentoidaan korjaustöiden edetessä, mutta turvaa historiallisen ja arvokkaan muun ympäristön säilymisen mahdollistaen kuitenkin patoturvallisuuden ja teknisen toimintavarmuuden ylläpitämisen sekä uuden kevyen liikenteen yhteyden rakentamisen.

5.4.1.3 Vaikutukset asumiseen

Kaavamuutoksen mahdollistaman sillan rakentaminen kohentaa oleellisella tavalla asumiseen liittyvän arkiliikkumisen mahdollisuuksia, vaikka se ei sinällään mahdollista asuinrakentamista. Tampellan ja Finlaysonin välillä pääsee sillan kautta liikkumaan työpaikkojen, päiväkotien ja oppilaitosten välillä. Vaikutus asumiseen on välillinen siten, että silta mahdollistaa esimerkiksi lapsiperheiden sijoittumisen asuinalueille nykyistä paremmin, koska kevytliikenneyhteydet kohe-nevat oleellisesti.

5.4.1.4 Vaikutukset palveluihin

Kevyen liikenteen sillan rakentaminen mahdollistaa palveluiden nykyistä paremman saavutettavuuden Tammerkosken molemmin puolin. Alueiden lähimmät päivittäistavaraliikkeet sijaitsevat Tampellan alueella, Lapintiellä ja Kuninkaankadun varrella. Julkisissa palveluissa päiväkotien ja koulujen sekä kulttuuripalveluiden kuten museoiden- ja näyttelyiden saavutettavuus paranee, mikä mahdollistaa myös niiden entistä monipuolisemman tarjonnan. Tampellan asu- ja palvelualueen palvelutarjonta täydentyy Finlaysonin runsailla yksityisillä palveluilla, johon lukeutuu mm. apteekki, ravintolat, erikoisliikkeet sekä yksityiset lääkäripalvelut.

5.4.1.5 Vaikutukset työpaikkoihin ja elinkeinotoimintaan

Rakentamisen työllisyysvaikutuksia on arvioitu rakennuskustannusten ja panos-tuotoskertoimien pohjalta. Panos-tuotoskertoimien mukaan yhden miljoonan euron investointi rakennustoimintaan lisää työllisyyttä rakennustoiminnassa 9 henkilötyövuotta ja välillisesti tuotannon ja kulutuksen lisäyksen kautta muilla toimialoilla 6 henkilötyövuotta. Näin Patosillan rakentamisen ja patorakenteiden uusimisen välitön työllistävä vaikutus on noin 24 ja välillinen noin 16 henkilötyövuotta. Neulapadon korvaaminen uudella padolla samoin kuin muiden patorakenteiden kunnostaminen on suunniteltu Palatsinsillan rakentamisen yhteydessä toteutettavaksi toimenpidekokonaisuudeksi. Palatsinraitin sillan ja patorakenteiden yleissuunnitelmassa silta ja pato on yhdistetty kokonaisuudeksi, jossa silta ja pato 'hyötyvät' toisistaan. Kevyen liikenteen väylä toimii myös patorakenteiden huoltotienä ja silta huoltonostureiden alustana. Sillassa tulevat kulkemaan porttien vaatimat kaapeloinnit ja putkitukset laiteloilta porteille. Samalla silta toimii näkösuojana voimalaitoskanavien porttirakenteille, kun ne ovat normaaliasennossaan kokonaan vedenpinnan yläpuolella. Patoporttien väliset patomuurit toimivat puolestaan sillan välitukina ja reunamuurit sillan maatukina.

5.4.1.6 Vaikutukset virkistysalueisiin ja viherverkkoon

Asemakaavan mahdollistaman sillan jatkeena oleva Palatsinraitti sivuaa Wilhelm von Nottbeckin puistoa. Puiston historiallisen ilmeen ylläpitäminen on tullut haastavaksi samalla kun lähialueella asukasmäärä on kasvanut uusien asuinkerrostalokorttelien myötä. Samansuuntainen vaikutus on kaavamutoksen mahdollistamalla sillan rakentamisella, joskin silta kulkuyhteytenä lisää alueella viiptyilyä sijaan pikemminkin puiston sivuitse liikkumista. Puisto on aidattu ja sen porttien aukioloaikoja on rajoitettu kasvillisuuden kulumisen välttämiseksi. Sillan sijainti on pyritty osoittamaan sellaiseksi, että se ei turmele Finlaysonin palatsin Wilhelm von Nottbeckin puistoa ja vaikuttaa mahdollisimman vähän koskimaisemaan.

Suunnitellulla asemakaavamuutoksella ei ole vaikutuksia puistojen olemassaoloon. Aleksandra Siltasen puiston käytön voi olettaa lisääntyvän kaavamutoksen mahdollistaman sillan rakentamisen myötä. Silta tulee tarjoamaan kävelijälle mielenkiintoisen kokemuksen puistosta puistoon. Wilhelm von Nottbeckin puiston luonteen säi-

lyminen turvataan ohjaamalla liikenne puiston sivuitse ja Aleksandra Siltasen puistossa kevyen liikenteen reitti kulkee jo olemassa olevaa reittiä mukaillen.

Alueella liikkuminen tulee lisääntymään ja puistoihin voi löytää tien- sä siellä aiemmin käymättömät kaupunkilaiset ja matkailijat Kosken molemmin puolin olevien puistojen asema ja merkitys tulee korostu- maan. Tämän myötä lisääntyy entisestään tarve ylläpitää puistoja jatkossakin edustuskelpoisena. Silta luo yhteyden puistojen välille ja tihentää siten viherverkkoa.

5.4.1.7 Vaikutukset liikenteeseen

5.4.1.7.1 Vaikutukset liikennemääriin ja liikenneverkon toimivuuteen

Liikenneverkko toimii tehokkaammin kaavan mahdollistaman sillan toteuduttua. Finlaysonin alueen koillisosan ja Tampellan alueen luo- teisosan avautuessa julkiselle kävely- ja pyöräilyliikenteelle alue tu- lee liikenteellisesti vilkkaammaksi. Yhteys palvelee hyvin sekä Tam- pellan että Finlaysonin alueen liikenteen yhteystarpeita. Tällaista on esimerkiksi Tampellan asuinalueelta Pyyrikillä ja Finlaysonilla sijait- seviin oppilaitoksiin kulkeminen. Se parantaa myös matkailu- ja kult- tuurikohteiden käytettävyyttä esim. Särkänniemen, Tallipihan, Nä- sinpuiston ja Vapriikin kesken. Kaikki liikenne kaavamuuoksen mahdollistamalla kevyen liikenteen väylällä tulee olemaan uutta tai muualta siirtyvää, koska siltayhteys on uusi. Uusi polkupyöräyhteys tarjoaa myös rauhallisen ja vaihtelevan reittivaihtoehdon keskustan läpi pohjoispuolitse ajaville pitkän matkan pyöräilijöille silloin kun Paasikiven-Kekkosentien vartta kulkeva yhteys koetaan ruuhkaisena tai yksitoikkoisena.

5.4.1.7.2 Vaikutukset liikenneturvallisuuteen

Läheisen Satakunnansillan kävely- ja pyöräilyliikenne tulee jonkin verran vähentymään uuden sillan myötä. Tämä on liikenneturvalli- suuden kannalta suotuisaa. Eritoten polkupyörien ja autojen sovit- tautuminen samanaikaisesti ruuhkaisen Satakunnankadun ajoradoil- le on ollut hankalaa. Myös vaarallinen pyöräily sillan kapeilla jalka- käytävillä voi vähentyä.

5.4.1.7.3 Vaikutukset julkisen ja kevyen liikenteen yhteyksiin

Kaavamuuoksen mahdollistama rakentaminen kohentaa ennen muuta kevyen liikenteen yhteyksiä. Vaikka kohennus vaikuttaa ensi- sijaisesti Tampellan ja Finlaysonin alueiden yhteyksiin, voi sillä olla vaikutuksia myös pitkän matkan pyöräily- ja kävelyreittien valintoihin. Tampellan pohjoisosan rakennetun alueen laajeneminen Näsijärven rantaan saakka Kekkosentien tunnelin valmistumisen jälkeen lisää tarvetta sujuville yhteyksille Tammerkosken yli. Julkisen liikenteen yhteyksiin Palatsisillalla on vain välillinen vaikutus, koska se sujuvoit- taa bussien kulkua Satakunnansillalla mm. siksi, että osa polkupyö- räilijöistä siirtyy käyttämään uutta reittiä.

5.4.1.8 Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön

Tammerkosken rannat kuuluvat Suomen tärkeimpiin teollisiin kulttuurimaisemiin. Suunnitellut toimenpiteet, sillan rakentaminen ja patorporttien uusiminen, säilyttävät Tammerkosken perinteisen käytön koskivoiman lähteenä. Tämän ohella nykyisten muiden patorakenteiden kuten patomuurien kunnostaminen säilyttää pääosan vanhoista patorakenteista jatkossakin osana kansallismaisemaa ja Tammerkosken ympäristön maisemakuvaa. Patorakenteiden suunnittelussa on pyritty ratkaisuihin, jotka muuttaisivat mahdollisimman vähän ympäristöä, huomioiden kuitenkin patoturvallisuuden. Uuden padon sulkulaitteet asennetaan esimerkiksi sillan alle niin, ettei korkeita teknisiä laitteita tule näkyville. Siltaan on suunnitteilla kuitenkin betonirakenteiset tuet, jotka poikkeavat kivirakenteisessa ympäristössä.

5.4.1.9 Vaikutukset tekniseen huoltoon ja patoturvallisuuteen

Sillan rakenteet ja sille johtavat kevyen liikenteen väylät mitoitetaan siten, että huoltoajo sillalla on mahdollista. Sillan kansi tulee olemaan lämmitetty, mikä vähentää talvisen kunnossapidon tarvetta. Patoa voidaan huoltaa sillalta käsin. Tampereen Sähkölaitoksen omistama vanha koskenniskan pato ei nykyisellään täytä asetettuja turvallisuustasovaatimuksia. Yläkosken ja keskiputouksen voimalaitospadot on luokiteltu siten, että niiden pitää pystyä läpäisemään tulva, jonka toistuvuus on kerran 5 000 – 10 000 vuodessa. Tällaisiksi luokitellaan padot, jotka onnettomuuden sattuessa saattavat aiheuttaa ilmeisen vaaran ihmishengelle, terveydelle tai ilmeisen huomattavan vaaran ympäristölle tai omaisuudelle. Patoturvallisuuden merkitys on tähdentynyt ilmastomuutoksen merkityksen korostumisen myötä. Turvallisuuden takaamiseksi patojärjestelmä pitää uusia ja riittävän juoksutusmäärän aikaansaamiseksi kanavamuureihin pitää tehdä lisätulvaluukut. Padon käyttäjän kannalta huomattava muutos on myös uuden padon käytön helpottuminen. Lisäksi uusi pato parantaa oleellisesti Näsijärven säännöstelymahdollisuuksia

5.4.1.9.1 Rakentamisen aikaiset vaikutukset

Sillan rakentamistyö on mittava toimenpide, joka tulee näkyään koko koskenvarren kaupunkikuvassa mm. kosken juoksutusten tavanomaisista poikkeavina säännöstelyinä. Mittavien rakennustöiden vuoksi rakentamisen aikaiset vaikutukset koskinäkymään ovat huomattavat. Kosken keskiuomaa kalliota tullaan louhimaan matalammaksi, jolloin työmaan aikana syntyy melu- ja värinähäiriöitä ja kiivaineksen poiskuljetuksesta johtuvaa liikennettä.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

5.4.2.1 Vaikutukset luonnonympäristöön

Asemakaavoituksen kohteena oleva alue ja sen lähiympäristö ovat Tampereen keskustaa, eikä alueella ole varsinaista luonnontilaista ympäristöä. Myös koskiuoma on täysin rakennettua tai siihen verrat-

tavaa ympäristöä. Vaadittaviin veden juoksumääriin pääseminen edellyttää kosken keskiuoman kallion louhimista matalammaksi. Teknisenä vaihtoehtona olisi ollut suurien aukkojen tekeminen kanavamuureihin ja käytännössä niiden uusiminen sekä huoltosillan rakentaminen.

Viereiset puistot ovat tärkeitä osia keskustan viheralueista, mutta ne on kokonaan ihmistoimin rakennettu ja muokattu. Alueella ei tietyvästi myöskään esiinny sellaisia kasvi- tai eläinlajeja, joihin asemakaavamuutoksen toteutuksesta voisi aiheutua haitallisia vaikutuksia. Kaavamuutoksen mahdollistama padon uusiminen helpottaa kuitenkin Näsijärven säännöstelymahdollisuuksia. Säännöstelyllä on siinänsä laajoja vaikutuksia koko vesialueella. Luonnonympäristön kannalta sillä että kaava mahdollistaa sillan rakentamisen ei juurikaan ole merkitystä, sillä kysymys on liikkumisalueena tarkoin rajatusta jalankulku- ja pyöräilyliikenteen sillasta.

5.4.3 Vaikutukset ihmisiin

Vaikutukset ympäristön asukkaiden elinolosuhteisiin ja -ympäristöön vaikutukset terveyteen, turvallisuuteen ja viihtyvyyteen
Kaavamuutoksen mahdollistama sillan rakentaminen muuttaa totuttua koskimaisemaa muualta katsottuna mutta mahdollistaa uusien maisemien avautumisen sillalta sekä kaupunkilaisille että matkailijoille. Se tulee aiemmin rakennetun Patosillan tapaan olemaan osa arkiympäristöä erityisesti kuitenkin Tampellan ja Finlaysonin alueiden asukkaille. Silta tekee julkiseksi alueen, joka oli teollisuustoiminnan ajoilla suljettu ja yksityinen. Ihmiset pääsevät tutustumaan Tampereen teolliseen menneisyyteen uudella tavalla. Yksi historiallinen kerrostuma kuitenkin poistuu, kun neulapadon neulaparrut poistetaan. Siten uuden padon rakentamisella on vaikutusta historiallisen kehityksen kokemiseen.

5.4.7 Yhteenveto vaikutusarvioinnin merkittävimmistä tuloksista

Rakentamisen aikaansaamat muutokset ovat suurimmalta osin positiivisia; sekä padon turvallisuus ja käyttökelpoisuus paranevat. Kaupunkikuvallisesti koskimaisemaan tulee uusi elementti – silta - jonka rakenne käsittää myös padon. Vakiintunut maisema muuttuu jossain määrin, mikä saatetaan kokea suojellun arvoympäristön suhteen kielteisenä. Muutokset on kuitenkin pyritty pitämään vähäisinä, joskin rakentamisaikana ne ovat varsin näkyviä. Kaupunkikuvalliset muutokset tuovat alueelle uuden aikakerrostuman ja silta uutena kävely-yhteytenä avaa aivan uusia näköaloja julkiseen kaupunkitilaan. Palatsinraitin silta- ja patohanke saa aikaan kokonaan uuden rakenteen koskimaisemaan. Tiettyjä vanhoja rakenteita poistuu muutostöiden yhteydessä, mutta samalla paikalle jää ainutlaatuisen merkittävä historiallinen rakenne, joka toiminnoiltaan modernisoidaan. Pato säilyy edelleen alkuperäisessä käytössään ja täydentyy sillaksi muutostyössä. Silta ja patohankkeessa rakentamisella on todennäköisesti kaksisuuntainen vaikutus kohdeympäristön kulttuuriarvojen kokemiseen: maisema muuttuu, koska julkisessa ympärivuorokautisessa käytössä olevana kulkuyhteytenä silta tarjoaa uuden katselu-

kulman miljööseen, joka on varsin vakiintunut. Toisaalta muutos tuo uuden rakenteen yläkoskelle sitä muualta tarkasteltaessa.

Liikenteelliset vaikutukset Tampellan ja Finlaysonin väliseen pyöräily- ja kävelyliikenteeseen ovat merkittävät. Yhteys alueiden välillä suunnittelukohteen tienoilla lyhenee noin kilometrin verran. Se voi olla kaupunkilaisten kulkumuodon ja asuinpaikan valinnan kannalta ratkaisevaa. Kahden kaupunginosan Finlaysonin ja Tampellan hie- man eri lailla profiloituneet palvelutarjonnat täydentävät toisiaan ja tulevat olemaan hyvin saavutettavissa uuden siltayhteyden avulla.

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Sillan rakentamisesta aiheutuvat häiriöt haittaavat uuden Palatsinraitti 1:n asukkaita ja tonttiliikennettä sekä Finlaysonin Palatsin asiakkaita. Rakentaminen on lyhytkestoinen ja pieni haitta saavutettavaan hyötyyn verrattuna. Sillan myötä alueella lisääntyvä kevyt liikenne saattaa samoin haitata Palatsinraitti 1:n asukkaita ja tonttiliikennettä, mutta mahdollisesti lisää Finlaysonin Palatsin asiakasmäärää.

5.6 Kaavamerkinnyt ja määräykset

Siltaa ja patorakenteita lukuunottamatta asemakaavan määräykset säilyvät pääpiirteissään ennallaan.

Silta osoitetaan vesialueen ylittäväksi patosillaksi, joka on varattu yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle (si/pato-pp). Silta sijaitsee kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti tärkeällä alueella. Asemakaavan merkinnän sj-11 mukaan aluetta koskevien muutos- ja rakennustoimenpiteiden sopeutumiseen ympäristöönsä on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Finlaysonin ja Tampellan voimalaitoskanaville annetaan määräys ”historiallisesti ja kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeä rakenne. Korjaus- ja muutostöiden yhteydessä rakenne on pyrittävä korjaamaan entistään” (sr/r-1).

Sekä Finlaysonin että Tampellan voimalaitoksen mittakanavan kohdalla rantamuurin tuntumassa on vedenmittauslaitteistoihin liittyvä puurakenteinen mittauskoppi. Koskivoiman käyttöön liittyvinä laitteina niillä on historiallista merkitystä. Molemmille merkitään yhdyskuntateknisten laitosten rakennusala (et -1). Ne merkitään myös suojeltaviksi rakenteiksi (sr).

Aleksandra Siltasen puistoon merkitään rakennusala maan alle sijoitettavia teknisiä tiloja varten (ma/tekn) sekä puiston pohjoisosaan suunnitellulta sillalta Alaverstaanraitin pohjoispäähän johtava ohjeellinen yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.

5.7 Nimistö

Kadunnimitoimikunta on päättänyt kokouksessaan 22.3.2007, että Tammerkosken ylittävä kevyen liikenteen silta nimetään Palatsinsillaksi.

6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

6.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Asemakaavamuutoksesta on laadittu kuvasovitus havainnollistamaan tavoitetilannetta.

6.2 Toteuttaminen ja ajoitus

Asemakaava toteutetaan sen saatua lainvoiman. Rakennustyöt on suunniteltu aloitettavaksi heti. Patomuurien korjaaminen ja/tai uusiminen jatkuisi vielä tämän jälkeen useiden vuosien ajan. Tampereen kaupunki ja Tampereen Sähkölaitos ovat hakeneet vesilain mukaista lupaa Palatsin raitin kevyen liikenteen sillan ja nykyisen neulapadon korvaavien patoporttien rakentamiselle sekä Tammerkosken yläkosken patomuurien korjauksille ja muutoksille.

Seurantalomake on selostuksen liitteenä.

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	837 Tampere	Täyttämispvm	15.01.2009
Kaavan nimi	Asemakaavan muutos 8106, I, IX		
Hyväksymispvm	29.10.2008	Ehdotuspvm	07.10.2008
Hyväksyjä	V-kunnanvaltuusto	Vireilletulosta ilm. pvm	09.03.2006
Hyväksymispykälä	301	Kunnan kaavatunnus	837-8106
Generoitu kaavatunnus	837V291008A301		
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	2,7257	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	2,7257

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	2,7257	100,0	10700	0,39	0,0000	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	1,2945	47,5	10100	0,78	0,0000	0
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,7501	27,5	0		-0,0185	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0609	2,2	0		0,0185	0
E yhteensä	0,5608	20,6	600	0,11	0,0000	0
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä	0,0594	2,2	0		0,0000	0

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnt

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	2,7257	100,0	10700	0,39	0,0000	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	1,2945	47,5	10100	0,78	0,0000	0
YM	1,2945	100,0	10100	0,78	0,0000	0
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,7501	27,5	0		-0,0185	0
VP-1	0,0006	0,1	0		-0,0185	0
VP-4	0,7495	99,9	0		0,0000	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0609	2,2	0		0,0185	0
pp/h	0,0185	30,4	0		0,0185	0
pp/t	0,0424	69,6	0		0,0000	0
E yhteensä	0,5608	20,6	600	0,11	0,0000	0
ET-1	0,5608	100,0	600	0,11	0,0000	0
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä	0,0594	2,2	0		0,0000	0
W	0,0594	100,0	0		0,0000	0